

Közgazgatási és Igazságügyi Minisztérium

Budapest

korrupciomegelozes@kim.gov.hu

Tárgy: észrevételek a közérdekű bejelentésekről szóló törvény tervezetére

Tisztelt Közgazgatási és Igazságügyi Minisztérium!

A közérdekű bejelentésekről szóló törvény tervezetét (a továbbiakban: tervezet) áttanulmányoztuk és arra az alábbi észrevételeket tesszük:

A tervezet alapvető hibájának tartjuk, hogy a bejelentések, közérdekű bejelentések, stb. kivizsgálását lényegileg az ilyen természetű korrupciós jelzések kezelésére jelenleg is kötelezett hatóságok feladatává teszi. A tervezetnek nyilvánvalóan abból kell kiindulnia, hogy a bevezetésre kerülő rendszerben olyan információk, adatok kerülnek napvilágra, amelyek eddig rejtve maradtak. Ezek napvilágra kerülését a tervezet rendszerében előterjeszhető bejelentések, közérdekű bejelentések kivizsgálására létrehozott hatékony mechanizmusok, valamint a bejelentők, közérdekű bejelentők erre irányuló hajlandóságát erősítő, őket megvédeni képes intézkedések segítik elő. A tervezet azonban nem hozza valójában létre ezeket a hatékony mechanizmusokat és védelmi intézkedéseket. Ehelyett nem tesz mást, minthogy a potenciális bejelentőt újabb jogcímmel ruházza fel arra, hogy a most is létező hatóságoktól a jelenleg is rendelkezésre álló eljárások, intézkedések megtételét kérje. Ez azonban önellentmondáshoz vezet, amelynek feloldásával a tervezet adós marad.

Ha ugyanis a hatályos jog szerinti eljárási lehetőségek és hatósági, intézményi megoldások kielégítőek a korrupció és a hatalommal való visszaélések feltárására, akkor a tervezetre nincsen szükség. Ez az állítás nyilvánvalóan téves kell legyen, hiszen a jogalkotó éppen a tervezettől várja, hogy visszaszorul a korrupciót jellemző látencia és jelentékeny mértékben növekszik a hatalommal való visszaélés üldözéséhez szükséges, a hatóságok rendelkezésére álló információ mennyisége. A növekvő számú információ kezelésére, feldolgozására és hatékony kivizsgálására akkor lehet számítani, ha a meglévő megoldások újszerű, átütő erejű hatósági és/vagy eljárási megoldásokkal párosulnak. A bejelentők érdemleges és hatásos megvédése hiányában például még nagyszámú új információra sem lehet ésszerűen számítani. Több mint naivítás, egyenesen szakmai hiba azt feltételezni, hogy a korrupcióra, hatalommal való visszaélésre vonatkozó jelzést a polgárok tényleg képesek és hajlandóak lesznek a jelenleginél nagyságrendileg nagyobb számban tenni akkor, ha ennek minden kockázatát – állásvesztés, ellehetetlenülés, áldozattá válás, stb. – maguknak kell viselniük. Újfajta „közérdekvédelmi eljárás” és az ennek lefolytatására rendelt, megfelelően felkészített szakmai szervezet nélkül pedig semmilyen garanciát nem látunk arra, hogy a korrupcióra, hatalommal való visszaélésre vonatkozó, minden valószínűség szerint megszorodó számú jelzések tényleg hatékony kivizsgálást nyernek.

A tervezet érzékelhetően az alapvető jogok biztosát tekinti a közérdekű bejelentések intézése és vizsgálata központi figurájának. A 17. § például nagyon helyesen feljogosítja az alapvető jogok biztosát arra, hogy kontrollálja a más szerv által kivizsgálni elmulasztott közérdekű bejelentések ügyében hozott döntéseket. Ezen kívül azonban a tervezet nem tisztázza az alapvető jogok biztosának a feladatait és nem ad a kezébe olyan eszközöket, amelyek a korrupció elleni működését valóban hatékonyá tennék.

Emiatt a tervezet a korrupció elleni érdemleges fellépés helyett a bejelentett visszaélések, korrupciós esetek érdemi következmények nélkül maradását erősítheti. Az alábbiakban tételesen előterjesztjük a tervezettel összefüggő észrevételeinket, majd ezekre és a fenti megállapításokra figyelemmel fogalmazzuk meg azokat az eljárási és intézményi megoldásokat, amelyeket szükségesnek tartunk a korrupció elleni küzdelem érdekében, és amelyekkel a tervezet adós marad.

Tételes észrevételek:

1. A tervezet 1. § (2) bekezdése tévesen határozza meg a tervezet tárgyi hatályát. Eleve feleslegesnek mutatkozik ilyen hatály-kijelölő rendelkezés megfogalmazása, hiszen a tervezet érdemi rendelkezései határozzák meg azt, hogy kikre vonatkozik a szabályozás. A hivatkozott törvényhely azonban szerkesztési szempontból is hibás, hiszen elmulasztja felsorolni az alapvető jogok biztosát, holott a tervezet rendszerében ez a szerv is lényeges feladatokat lát el. Javasoljuk a tervezet 1. § (2) bekezdésének elhagyását.
2. A tervezet 2. § (1) bekezdés 4. pontja a téves utaló szabály következtében kirekeszti a közhatalmat gyakorló szervek köréből az ügyészség nyomozást nem végző szerveit (például közérdekvédelmi ügyészek, büntetés-végrehajtási ügyészek, bírósági feladatokat ellátó tárgyaló ügyészek, stb.). Elengedhetetlen, hogy a tervezet hatálya az ügyészségre általában véve kiterjedjen, hiszen az ügyészség jelenleg a korrupció elleni állami fellépés kiemelt, központi szereplője. Az is elengedhetetlen, hogy a tervezet hatálya az igazságszolgáltatás és a közpénzellenőrzés állami hatóságaira is kiterjedjen. Összességében azt javasoljuk, hogy a tervezet a szervezeti hatályát a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. §-a alapján építse fel.
3. A tervezet értelmező rendelkezéseinek 6. pontjában nem világos, hogy a közérdekű bejelentés által feltárt visszásság megszüntetése pontosan mely szervezet érdekében állna. Javasoljuk, hogy a közérdekű bejelentés ne vonatkozhatson szervezeti érdekekre, hiszen a szervezeti érdek önmagában ellentmondhat a közérdeknek.
4. A tervezet következtelen a közérdeket súlyosan sértő magatartás meghatározásakor. Az értelmező rendelkezések 7/b. pontjában szereplő munkavállaló és munkáltató fogalmak – bár az általános jogi fogalmak szintjén

értelmezhetőek – további pontosítást igényelnek. Nem derül ki az sem, hogy mi a viszonyuk a 22. §-ban szabályozott és szintén értelmezésre váró foglalkoztató szervezethez, foglalkoztatási jogviszonyhoz. Az értelmező rendelkezések körében a 7/c. pont pedig indokolatlanul szűkre szabja a súlyos közérdeksérelmet jelentő bűncselekmények körét. Javasoljuk ezért ennek az értelmező rendelkezésnek az újragondolását olyan módon, hogy például valamennyi szándékos bűncselekmény és a súlyosabb, például személy ellen irányuló vagy a tulajdont veszélyeztető szabálysértések eleve is súlyos közérdeksérelmenek minősüljenek. Az is indokolt, hogy az alapvető jogok sérelmének veszélye konkrét egészségveszélyeztetés hiányában is súlyos közérdeksérelmenek minősüljön.

5. A tervezet 5. § (1) bekezdése ránézésre sui generis eljárási határidőt vezet be, nem tisztázza azonban e határidő viszonyát a már létező, törvényes vizsgálati határidőkhöz (például nyomozás határideje, szabálysértési előkészítő eljárásnak a határideje, stb.). Ez különösen a közérdekű bejelentés miatt indított eljárás esetében okozhat problémát. Ugyanitt a (2) bekezdés nem rendelkezik arról, hogy ha az eljárás nem fejezhető be az (1) bekezdés szerinti 30 napon belül, akkor mégis meddig folytatható a vizsgálódás? Ezt az ellentmondást csak akkor látjuk feloldhatónak, ha a tervezet érdemben szabályozza az újfajta közérdekvédelmi eljárást és ennek részeként gondoskodik a másféle – például büntető, fegyelmi, szabálysértési, stb. – eljárásokhoz való viszony rendezéséről.
6. A tervezet 6. §-ával összefüggésben elhibázottnak tartjuk a sajátos elévülési határidő bevezetését. Mivel a tervezet rendszerében bármely kategóriába tartozó jelzés megvalósíthat jogsértést, például bűncselekményt, a jelzés alapjául szolgáló tényről való tudomásszerzéstől számított egyéves jogvesztő határidő bevezetése elviekben ennél sokkal hosszabb ideig el nem évülő jogsértések felderítését is megakadályozhatja. Javasoljuk, hogy a tervezet a sui generis elévülési szabály alól vonják ki a más jogszabályok által szabályozott elévülés eseteit.
7. Tévesnek tekintjük ugyanitt a névtelen bejelentés elutasíthatása mellett felhozott indokokat. A korrupcióra vonatkozó bejelentések gyakran névtelenek. Annak megengedése, hogy a hatóság a névtelen bejelentést pusztán annak névtelen volta miatt elutasíthassa, ahhoz vezethet, hogy érdemi korrupciós információk maradnak kezeletlenül. Ezért azt javasoljuk, hogy a tervezet mondja ki: névtelen bejelentés csak érdemi vizsgálatot követően akkor utasítható el, ha a névtelenség a továbblépés tényleges akadályát képezi.
8. A tervezet különösen súlyos hiányosságának tartjuk, hogy elmulasztja tételes jogi eszközökkel rögzíteni a bejelentések alapján eljáró hatóságok azon kötelezettségét, hogy a tömegtájékoztatás bármely formájában megjelenő hírek, információk alapján is ugyanúgy legyen köteles eljárni, mintha az adott információ a tervezet szerinti bejelentés, közérdekű bejelentés formáját ölténé. A magyarországi tapasztalatok azt mutatják, hogy a korrupció üldözésére rendelt hatóságok, például a nyomozó hatóságok és az ügyészség, jellemzően nem hajlandóak eljárását

indítani az oknyomozó újságírók által feltárt tények alapján. Hatékony korrupció elleni fellépés nem képzelhető el akkor, ha a tervezet nem is ambicionálja ennek a rossz hatósági hozzáállásnak a megváltoztatását.

9. A tervezet 7. §-a igen elnagyolt formában vázolja, hogy a bejelentést, közérdekű bejelentést fogadó hatóságok milyen intézkedések megtételére jogosultak. E jóindulattal is legfeljebb deklarációnak tekinthető szabály helyett a közérdekvédelmi eljárás tényleges szabályozását javasoljuk.
10. A tervezet 4. pontját az alábbiak miatt tartjuk konfúzusnak:
 - a. A közérdekű bejelentés szabálysértés, bűncselekmény, fegyelmi vétség, stb. elkövetésére is utalhat. Ennek kivizsgálására az integritás tanácsadó nem rendelkezik sem jogosultsággal, sem képességgel.
 - b. Nem világos, hogy a nem közhatalmi szervek által kivizsgálendő nem közérdekű bejelentésekre vonatkozó szabály miért ebben a körben került szabályozásra. Az sem világos, hogy ezek a bejelentések miként kerülnek az alapvető jogok biztosához. A tervezet azt sem tisztázza, hogy mi az az illetékes szerv, amelyik ezeket a bejelentéseket kezeli. Végül rejtve marad az is, hogy mi a teendő abban az esetben, ha ez a bizonyos illetékes szerv nem ismert.
 - c. Kifejezetten hatástalannak tartjuk, hogy a tervezet rendszerében legsúlyosabb visszaélések megvalósulását feltáró közérdekű bejelentések kivizsgálására a tervezet ugyanazokat a 7. §-ban foglalt – fentebb már kritizált – intézkedéseket ajánlja fel, amelyek minden valószínűség szerint a kisebb súlyú bejelentések kivizsgálására is alkalmatlanok.

Amint azt már jeleztük, a tervezet igen komoly hibája a korrupcióra, hatalommal való visszaélésre vonatkozó jelzések valódi, hatékony kivizsgálására vonatkozó intézkedések bevezetésének az elmulasztása. A tervezet 4. pontját ezért alapjaiban át kell írni.

11. A tervezet 20. § (2) bekezdése anélkül használja az államigazgatási szerv fogalmát, hogy azt meghatározná. Emiatt nem derül ki az államigazgatási szerv és a közhatalmi szerv közötti különbség. Javasoljuk a két fogalom elhatárolását, illetve ebben a körben is utalunk a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. §-ára.
12. Ugyanitt az is gondot okoz, hogy az alapvető jogok biztosa a nem pontosan azonosítható államigazgatási szerveknek a bejelentők, közérdekű bejelentők adataihoz hozzáférést is biztosítana. Szintén hozzáférhetne ezekhez az adatokhoz az integritás tanácsadó, azt azonban nem határozza meg a tervezet, hogy konkrétan

melyik integritás tanácsadó és mely időpontban. E rendelkezés pontosítását javasoljuk.

13. A tervezet 21. § (1) bekezdése arról rendelkezik, hogy az alapvető jogok biztosa abban az esetben gondoskodik az anonimizálásáról, ha ezt az ügy körülményei lehetővé teszik. Arról azonban nem rendelkezik, hogy mi a teendő akkor, ha az ügy körülményei nem teszik lehetővé az anonim eljárást. Az sem derül ki, hogy ki és milyen eljárásban dönt arról, hogy az anonimizálást vajon lehetővé teszik-e az ügy körülményei. A tervezet hallgat továbbá arról, hogy az érintett miként kifogásolhatja, ha kérelme ellenére mégsem kapja meg az anonim ügyintézését. Ennek a rendelkezésnek a pontosítását javasoljuk.
14. A tervezet 22. §-a – a fogalom meghatározása nélkül – a foglalkoztatási jogviszonyával összefüggésben felmerülhető joghátrányokkal szemben rendeli megvédeni a bejelentőt. E szakasz (2) bekezdése azonban magára a bejelentőre bízta, hogy gondoskodjon a saját védelméről: ha a törvényi tilalom ellenére mégis retorziót szenvedett el, menjen a bíróságra. Ez a megoldás távolról sem alkalmas a korrupcióról, hatalommal való visszaélésről jelzést tenni akaró polgárok bátorítására és ösztönzésére. A jogalkotó ezzel azt üzeni, hogy a közérdekű bejelentővel szemben alkalmazott hátrányos intézkedés rossz dolog és ezért a közérdekű bejelentő keressen magának jogi elégtételt a bíróságon, ha akar és tud. A bejelentők, közérdekű bejelentők hatékony védelmére vonatkozó konkrét javaslatokat lentebb fogalmazzuk meg.
15. A tervezet 23. §-a a bűncselekmény vagy szabálysértés áldozatául esett személyekre rendszeresített áldozatsegítő szolgáltatásokat rendeli a korrupcióra, hatalommal való visszaélésre vonatkozó jelzést tévő személyekre alkalmazni. Az áldozatsegítés és a bejelentők, közérdekű bejelentők védelmének összekapcsolása önmagában nem gond. Bizonyos azonban, hogy a kriminális jogsérelem által viktimizált személyek élethelyzetére tervezett intézkedések egy az egyben alkalmatlanok a korrupciós jelzések megtevőit fenyegető kockázatok kivédésére. Az érdekvérvényesítés elősegítése valójában kimerül az ügyfélnek adott általános tájékoztatásban és a hivatali út igénybevételéhez nyújtott segítségben, de ténylegesen magára a védelemre váró bejelentőre bízta a védelme érdekében szükséges intézkedések megtételét. Az azonnali pénzügyi segély nyújtása szinte értelmetlen a bejelentők és a közérdekű bejelentők esetében, hiszen aligha valószínű, hogy olyan retorziót szenvednének el, amelynek orvoslására ruhát kellene vásárolniuk, szállást vagy éppen orvosi vagy kegyeleti szolgáltatást kellene igénybe venniük. A jogi segítségnyújtás pedig természeténél fogva alapvetően rászorultság alapján igénybe vehető szolgáltatás, miközben a bejelentők, közérdekű bejelentők akár kifejezetten jó anyagi helyzetűek is lehetnek, akik megalapozott egzisztenciális félelmeit a jogi segítségnyújtás, de az azonnali pénzügyi segély sem tudja adekvát módon kezelni. Mindez persze nem jelenti azt, hogy a szegényebb sorsú bejelentők, közérdekű bejelentők védelmére megfelelőek lennének az áldozatsegítő szolgáltatások. Alapvető félreértés azt

hinni, hogy a bejelentők, közérdekű bejelentők sérelmére megvalósított hátrányok a tervezet 23. §-ában foglalt módon megelőzhetőek és/vagy orvosolhatóak lennének. Ezzel szemben az tekinthető valószínűnek, hogy a tervezet rendszerében a magára hagyott bejelentő, közérdekű bejelentő előbb utóbb bűncselekmény áldozatává válna és akkor a tervezet nélkül is jogosult lenne áldozatsegítő ellátásra, szolgáltatásra. Ezért a tervezet 22-23. §-aiban foglalt bejelentő védelmi szabályokat elégtelennek tartjuk.

16. A tervezet 24. § (1) bekezdése értelmezés nélkül használja a tárgykörben eljáró szerv fogalmát, amely értelemzavaró, ezért a fogalom pontosítását javasoljuk. Ugyanitt a (2) bekezdésben a rosszhiszemű bejelentés esetében a bűncselekményt megvalósító rosszhiszeműséget túlzottan magas küszöbértéknek tartjuk. A bejelentéssel, közérdekű bejelentéssel érintett minden személynek jogot kell adni arra, hogy a sérelmére rosszhiszeműen tett bármely bejelentés, közérdekű bejelentés miatt jogi elégtételt kaphasson.
17. A 25. § (4) bekezdés nem határozza meg, hogy a bejelentő adatai melyik hatóság részére továbbíthatóak, ennek pontosítását javasoljuk.
18. A bizalmi ügyvéd intézményét alapvetően jó elgondolásnak, a tervezet szerinti szabályozását azonban elnagyoltnak tartjuk. Egyrészt nem derül ki, hogy mely szempontok szerint és milyen eljárásban választják ki a bizalmi ügyvédet. Másrészt az sem állapítható meg teljes egyértelműséggel, hogy ki bízhat meg bizalmi ügyvédet. A 26. § (3) bekezdés ugyan kizárja az állami és a helyi önkormányzati szerveket, valamint a magánszemélyeket a lehetséges megbízók közül, ám ez a megfogalmazás nem értelmezhető. Az állami és a helyi önkormányzati szerv fogalma nem határolható el a közhatalmi szerv fogalmától, itt tehát pontosításra van szükség. A magánszemély mint megbízó pedig nem is értelmezhető, hiszen ez azt feltételezné, hogy a magánszemély e megbízás hiányában maga vizsgálná ki a bejelentést vagy a közérdekű bejelentést. Ezért inkább csak következtetni lehet arra, hogy a bizalmi ügyvéd az üzleti szektorból származó bejelentések és közérdekű bejelentések fogadására szolgál. A bizalmi ügyvéd eljárásával összefüggésben pedig a 27. § (1) bekezdés d./ pontja értelemzavaró, mert nem derül ki, hogy a bizalmi ügyvéd miként működik közre a közérdekű bejelentés kivizsgálására indult eljárásban.
19. A bizalmi ügyvéd összességében az üzleti szektor által igénybe vehető egyfajta külső compliance szolgáltató lenne. Ez a megoldás az üzleti szektor vonatkozásában megfelelő megoldás lehet. Javasoljuk azonban, hogy a tervezet 23. § (2) bekezdésében foglalt „közérdekű bejelentők támogatásával és védelmével foglalkozó civil szervezet” is vállalhasson a tervezet által jelenleg csak ügyvédeknek lehetővé tett megbízást a tervezet 8. pontjában meghatározott szolgáltatások ellátására.

20. Az alapvető jogok biztosáról szóló törvénytervezet szerinti új 38/A. § (4) bekezdése nem tisztázza, hogy mely bíró milyen eljárásában adhat engedélyt a közérdekű bejelentő kilétének felfedésére, ezért ebben a pontban pontosítást javasolunk.
21. A tervezet a 8. § (1) bekezdésében foglalt hátrányozási tilalmat nagyon helyesen átvezeti a munka törvénykönyvén és a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvényen, nem gondoskodik azonban a hivatásos szolgálatban, ügyészségi szolgálatban, illetve bírósági vagy igazságügyi szolgálatban dolgozók esetében a megfelelő jogszabályi rendelkezésről. Ezért a szükséges módosítások elvégzését javasoljuk.

Javaslatok a közérdekvédelmi eljárásra:

A kifejezetten a korrupció vizsgálatára rendelt új és önálló állami szerv felállítása kétségtelenül komoly korrupciós kockázatokat hordoz magában. Például elképzelhető, hogy ez a „deznált közérdekvédelmi ügynökség” önmaga válna a korrupció forrásává azáltal, hogy a hozzá érkező nagyszámú korrupciós jelzést nem kivizsgálja, hanem mondjuk későbbi érdekérvényesítés, érdekkijáráás, elvtelen lobbizás és nyomásgyakorlás érdekében készletezi, raktározza.

Magyarországon az elmúlt években tovább erősödött az ügyészség korrupció elleni hatásköre, az erre rendelt ügyészi létszám is bővült. Erre, valamint az ügyészségen felhalmozott szakmai és kriminalisztikai tapasztalatra figyelemmel azt tartjuk hatékony megoldásnak, ha a tervezet az ügyészségre bízza a bejelentések és a közérdekű bejelentések elsődleges értékelésének és kivizsgálásának az alapvető feladatait. Ez az ügyészség számára amúgy sem lenne ismeretlen feladat, ami lehetővé tenné az új állami hivatalok létrehozásánál óhatatlanul előforduló hatalmi versengés kialakulásának a megelőzését. Az ügyészség azért is lenne megfelelő választás a közérdekvédelmi eljárásra kijelölt hatóságként, mert magas szakmai és államhatalmi presztízse egyszersmind a korrupció elleni állami fellépés súlyát is növelné.

A korrupció elleni fellépés büntetőjogi feladatai eleve is az ügyészség hatáskörébe tartoznak. A nem büntetőjogi feladatokat pedig sajátos közérdekvédelmi ügyészi feladatként azért lenne célszerű előírni, mert így a korrupció elleni fellépés nem büntetőjogi feladatainak végrehajtása során nagy eséllyel érvényesülnének a majdani büntetőeljárás előkészítéséhez szükséges szempontok.

A korrupció és a hatalmi visszaélések elleni, kifejezetten ezzel a feladattal foglalkozó szervezet működtetése az állam korrupció elleni elkötelezettségét is kifejezésre juttatná. Az ügyészség kiválasztása erre a feladatra pedig a fent említett előnyökön túl költségvetési szempontból is előnyös, a teljesen új hivatal felállításánál olcsóbb megoldás lenne.

Kifejezetten fontos azonban, hogy az ügyészség közérdekvédelmi szervként történő kijelölése esetén is fennmaradjon az alapvető jogok biztosát a tervezet 17. §-a szerint megillető külső kontrollfunkció. Kiemelkedő jelentőségű, hogy az ügyész korrupció elleni eljárásában hozott döntését más, az ügyészségtől különböző, külső szerv kontrollálhassa, mind hivatalból, mind kérelemre eljárva.

Az ügyészség közérdekvédelmi feladatainak további jelentős bővítése kizárólag akkor vezethet eredményre, ha újszerű közérdekvédelmi eljárási eszközöket alkalmazhat. A tervezetben foglaltakkal ellentétben a közérdekvédelmi eljárás hatékonyságát az alábbi intézkedésekkel kell megteremteni:

22. A közérdekvédelmi feladatot teljesítő ügyész, illetve ügyészi szerv bármely hozzá intézett, illetve hozzá eljutó közérdekű bejelentést legyen köteles kivizsgálni.
23. A sajtó útján nyilvánosságra került olyan információkat, adatokat, amelyek korrupcióra vagy a hatalommal való visszaélésre utalnak, közérdekű bejelentésként legyen köteles hivatalból vizsgálni (az újságírói forrásvédelmet értelemszerűen tiszteletben kell tartania).
24. Ha a közérdekű bejelentés vagy az egyéb korrupcióra, hatalommal való visszaélésre vonatkozó jelzés tartalma alapján más szerv eljárásának (például büntetőeljárás, fegyelmi eljárás, szabálysértési eljárás, szerződés megtámadása, stb.) a megindítását teszi szükségessé, a közérdekvédelmi feladatot ellátó ügyész ezt haladéktalanul köteles kezdeményezni. A megkeresett szerv a kezdeményezés mikénti elbírálásáról indokolt döntést hoz, erről tájékoztatja a megkereső ügyészt. A közérdekvédelmi feladatokat ellátó ügyész dönthet úgy, hogy a megkereséssel kezdeményezett eljárással párhuzamosan saját közérdekvédelmi eljárást is indít, illetve lefolytat.
25. A közérdekvédelmi feladatokat ellátó ügyész a más hatóság vagy a bíróság előtt folyamatban lévő ügyben született bármely lánnyeges megállapításra figyelemmel is megindíthatja a saját közérdekvédelmi eljárását.
26. A közérdekvédelmi eljárás alapvetően a korrupció, illetve a hatalommal való visszaélés kialakulását, megvalósulását lehetővé tévő helyzet feltárására irányuló, de az ehhez vezető egyéni felelősséget is vizsgáló eljárás kell legyen. Tehát nem elsődleges feladata a személyi felelősség megállapítása, hiszen ha ilyen intézkedésre szükség van, azt úgy is valamely már létező szankcionálási mechanizmus (büntetőjogi, fegyelmi, munkajogi, szabálysértési, stb.) útján lehet érvényesíteni. A közérdekvédelmi eljárás célja az, hogy a szervezeti felelőtlenség okait, forrását és az újbóli kialakulása megakadályozásának a módját feltárja. Ha ennek során megállapítja, hogy a felelőtlenül és ezért korrupció módján és/vagy visszaélésszerűen működő szervezetben személyi felelősséget is megalapozó események zajlottak, ezek további vizsgálatát kezdeményeznie kell. Lényeges,

hogy a közérdekvédelmi eljárás a szervezeti felelőtlenséget akkor is megállapíthassa, ha a személyi felelősség megállapítása eredménytelen volt.

27. Ha a közérdekvédelmi feladatokat ellátó ügyész megállapítja, hogy valamely szervezet felelőtlenül működik, rá közérdekvédelmi bírságot szabhat ki.
28. A közérdekvédelmi feladatokat ellátó ügyész maga gondoskodik a hozzá érdemleges bejelentést tévő személy tényleges védelméről. Például biztosítsa anonimitását, helyette, mintegy a tanúvédelmi szolgálat mintájára, járjon el az ügygel összefüggő más hatósági, bírósági eljárások során, lássa el a kézbesítés feladatait. Például a bejelentés miatt a munkájától jogtalanul megfosztott bejelentő helyett kezdeményezze a szükséges munkaügyi eljárást.
29. A közérdekű bejelentő jutalmazása: az érdemi bejelentést tévő személy, amiért a visszas helyzetet feltárta, az emiatt a közérdekvédelmi feladatokat ellátó ügyész által kiszabott bírság meghatározott hányadát kitevő mértékű díjban részesüljön. Anonimitása érdekében az ebből fizetendő közterheket az ügyész hivatala teljesítse.
30. A közérdekvédelmi feladatokat ellátó ügyész költségvetése a bejelentői díjazáson túl is legyen elégséges a sérelmet szenvedett bejelentők anyagi kártalanítására, egzisztenciájuk helyreállítására.

A fenti 22-30. pontokban a „közérdekű bejelentő” és a „közérdekű bejelentés” fogalma alatt a tervezet rendszerében használt valamennyi bejelentői és bejelentési kategória értendő. A „szervezet” fogalma alatt a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. §-a szerinti fogalmon túl értendő a magángazdaságban működő valamennyi gazdálkodó szervezet is, ideértve az egyéni céget és a polgári jogi társaságot is.

Kérjük észrevételeink szíves megfontolását és figyelembe vételét.

Budapest, 2013. május „...”

Tisztelettel:

Dr. Alexa Noémi

ügyvezető igazgató

